

Kirándulás a szlovéniai magyarok termőföldjeihez

(június 7-11)

1. nap

Indulás: 8.05 perckor

Utunk első szakasza Mór – Zalakomár között folyt. Közben idegenvezetőnk Zala megyéről és a Zala folyóról mesélt nekünk. Megtudtuk, hogy Zala megye 3 dolgról híres:

1. boráról: a megyében elsősorban csemegeszőlőt termesztnek. A szeres falutípus jellemzi a nyugati megyét. A 10-12 házból álló, domboldalon épült települések lakói mezőgazdasággal foglalkoznak. A szőlőtermesztők a meredek hegyoldalon művelik többnyire tőkés szőlőiket.
2. rákokról: a 18-19. században többen foglalkoztak rákászkodással. A bécsi udvar, a nemesség körében kedvelt csemegéből csak Bécsbe évente 7.000 darabot szállítottak.
3. menyecskeréről: aki nem volt más, mint Hetelendy Anna, Deák Ferenc szép, okos és nagyanyja. Nála tanultak protokollt és gazdasági ismeretet a fiatal lányok.

Ez a terület a Mura vidék, Szlovénia északi régiója. A terület, mely egykor Magyarország része volt, az ország szegényebb vidéke. Kb. 100.000 fő lakja, 8-10 %-a magyar, a határ 50 km-es vidékén laknak, számuk 5-6.000 fő. Dialektusuk különleges. Megtanultuk, hogy az itt élők különleges süteménye a gibanica, mely a mi flódninkhoz hasonlít. A 10-11 réteges lakodalmi süteményt Kocsis József gyűjtötte össze gasztronómiai könyvében. A töltelékek sorrendje: mák, túró, dió, alma, a tetejére tejszínes-zsíros öntet kerül.

Zalakováromnál technikai szünetet tartottunk, a határt 10.07-kor léptük át.

Az első állomásunk **Lendva** volt. A város a római kor óta lakott település, a Borostyánkőút vonalán fekszik. Később a hunok, az avarok és a frankok lakták a várost. Nagy Károly telepítette a hársfákat (lipákat), ebből faragták a templomi szobrokat. Később a Hahót nemzetség telepedett le, akik nevüket Bánffyra magyarosították. Mátyás király innen indította szlavóniai hadjáratát.

1. Először megtekintettük a várat, amely régészeti, néprajzi, történelmi kiállításokat mutat be. Megnéztünk egy filmet a városról, majd azt az emlékszóbat, amelyet Zala György szobrászművésznek rendeztek be.
2. Átsétáltunk a Szent Katalin –templomba, amely jelenleg felújítás alatt áll. Előtte tiszteletünket tettük a Szent István-szobornál.
3. Megmásztuk a város fölé magasodó dombokat, közben megcsodáltuk a szőlőültetvényeket. A végcél a Szentháromság-templom megtekintése volt. Kepéné dr. Bihar Mária történész-muzeológus mesélt a kápolna építéséről, és ott kiállított Hadik Mihály múmiájáról.
4. Látogatást tettünk a Bánffy Központban, ahol a vezető rendkívül érdekes előadást tartott a városról, az itteni magyarok életéről, a szlovén iskolarendszerről.
5. Újabb séta és fagyizás után még további nevezetességeket néztünk meg: a zsinagógát és a Makovecz Imre által tervezett Kultúrpalotát.

Ezt követően Hódosra utaztunk, ahol az Ifjúsági Központban elfoglaltuk szállásunkat. Vacsorára májgombóclevest, sült csirkemellet, tésztát és jégkrémet kaptunk. Nagyon ízlett mindenkinek.

Sötétedésig még kosaraztunk, fociztunk, jót beszélgettünk. Talán még maradtunk volna, ha az ég le nem szakad...

2. nap

Indulás:9.00 órakor

Utunk első szakasza: Hódosról indultunk **Belatinc** városába. A település régóta híres marhatartásáról és kereskedelméről.

Itt megnéztük először a várat, amely először a Bánffyak, majd a Csákyak és a Zichyek tulajdonában volt. Eredetileg vadászkastély volt, az 1500-as évektől védelmi feladatokat látott el. Az erődítményt hajdan alagút kötötte össze a templommal, mely a Zichyek temetkezési helyéül is szolgált. Megtekintettük a Szent Lászlóról elnevezett barokk stílusú templomot.

Ezután folytattuk a kirándulást **Ptujba**. Idegenvezetőnkől megtudtuk, hogy a település római alapítású, különböző szőlőfajták telepítésével foglalkoztak. Traianus császár katonai központot hozott létre. A törökök többször próbálkoztak a vár elfoglalásával, de ez nem járt sikerrel.

A városba érve átkeltünk a Dráva folyó felett, majd az Óváros utcáit végig járva feljutottunk a várba. Ezt a várat Mátyás király is sokszor meglátogatta.

A következő kiállításokat tekintettük meg:

- a földszinten fegyver-és hangszertörténeti
- az első emeleten barokk stílusú festményekkel berendezett termeket
- a második emeleten gótikus főúri és királyi képeket
- a lóistállóban téltemető kiállítást. Érdekes volt látni a maszkos alakokat, melyek nagyon hasonlatosak a mohácsi busójárókra.

Kisebb ajándékok vásárlása után folytattuk utunkat **Trojane**-ba. Ez a kis település híres a fánkjairól és cukrászati remekeiről. Megkóstoltuk a csokis illetve lekváros fánkokat, valamint a szlovén specialitást, a gibanicát.

Innen az ország fővárosába, **Ljubljanába** utaztunk. Útközben sok érdekességet hallottunk az ország földrajzi, népességi, természeti jellemzőiről. Szlovénia Jugoszlávia felbomlása után önállósodott 1991-ben. Lakossága 2.000.000 fő. Formája egy tyúkanyót mintáz. 46 km hosszúságú tengerparttal rendelkezik. A szlovén anyanyelvűek mellett 5-5% a magyar ill. olasz lakosság száma. Négy nagy folyója van: a Száva, a Dráva, a Mura és az Isonzó. Ez utóbbi vize különleges kék színű, melynek oka a folyó által kimosott nagy mennyiségű ásványvíz. Az Isonzó folyó az I. világháború alatt véres csatározások helyszíne volt, a Monarchia sok katonája harcolt a folyó mellett, s lelte itt halálát.

A főváros Ljubljana 300.000 lakosú. Az itt-élők szerint több „első”-vel rendelkezik: az első hangszerrel, amit medvecsontból készítettek, az első fából készült kerékkal, a legrégebbi csónakkal és 5-6000 éves házakkal. A várost kelta és illír népek alapították.

A belvárosban megismerkedtünk a főbb nevezetességekkel: a Hármashíddal, a Városházával és a Dómmal. Sétáltunk a folyóparton.

Rövid szabadidő után vissza indultunk a szállásra, ahol finom vacsorával vártak minket.

3. nap

Indulás: 8:30-kor.

Az út alatt idegenvezetőnk beszélt a hetési falvokról. Hallottunk pár érdekességet róluk. A sajátos néprajzi hagyományokkal rendelkező –falva, -háza utótagú települések lakóinak feladata a határvédelem volt. Állattenyésztéssel és földműveléssel foglalkoztak ezen a területen, melyet halászzattal és vadászattal egészítettek ki. Ennek lehetőségét a földrajzi viszonyok tették lehetővé: a mocsaras, lápos, erdős részek. Az itt-élők hagyományai különlegesnek számítanak. Messze földön híresek a hetési szóttések. Különleges ünnepi kalácsuk, a fumu keresztelőre vagy lakodalomra készült. Megformázták kelt tésztából az ember alakot, s a belső szervek helyére töltelék (dió, mák) tettek.

Dobronak a hetési falvak központja. Itt meglátogattuk az Orchidea-farmot és trópusi kertet (Ocean Orchid), ahol lehetőségünk volt megnézni különböző növényfajokat. Később orchideákat is vásárolhattunk. Miután végeztünk, birtokba vettük a játszóteret.

Következő megállónk a **Bakonaki-tó** volt, más néven Csoda-tó. Az itt érezhető gyógyító energiákat a helyiek régóta ismerik, és azokat már a tudomány is megerősítette. A környék különlegesnek számít, az itt található Szent Vid kápolna már ősidők óta „templomos” hely volt, és az itt fakadó forrást gyógyító erejűnek tartják. A forrásnál megtöltöttük flaskáinkat, megmerítettük agyagérméinket, megmostuk szemünket.

Ezt követően tovább utaztunk **Alsómarácra**, a Passero család csokimanufaktúrájába. Itt megnézhattuk a desszertkészítés folyamatát, ezután kostolót is kaptunk a finomságokból. A család emellett borászattal, tökmagolaj-sajtolással és sertésfeldolgozással is foglalkozik.

A nap végén meglátogattuk a néprajzi múzeumot Kapornakon. Megnéztük a régi paraszti világ eszközeit, berendezési tárgyait és a több, mint 100 éves képeket. A program zárásaként megnéztünk egy videót az ottani szokásokról.

Amint visszaértünk a szállásra, szabadprogram volt vacsoráig. Fociztunk, kosaraztunk, röplabdáztunk.

4. nap:

Indulás: 9.00 órakor

A finom reggelit követően buszra szálltunk, és elindultunk Celje városába. Útközben hatalmas komlóültetvényeket láttunk.

Megtudtuk, hogy a komló termesztésének többszázéves hagyománya van ezen a területen. A Savinja-völgyének éghajlata (hűvös és csapadékos időjárás) alkalmas a „zöld arany” – ahogy a komlót nevezik – termesztésére. Hatalmas sorokban kúszik felfele a komló a támrendszeren. A növény a sör legfontosabb alapanyaga, ez adja a jellegzetes, kesernyés ízét. Az ország legismertebb sörgyára a Celjétől 10 km-re délre fekvő Lasko városa, ahol 1825 óta folyik sörkészítés.

Hosszabb utazás után elértünk Celjébe, Szlovénia 3. legnagyobb városába. Már messziről megpillanthattuk a hegyet, melynek csúcsán magasodik a hatalmas vár.

Buszunkat elhagyva megmásztuk a hegyet, ami néhányunkat ugyancsak próbára tett. Megkönnyebbültünk, mikor feljutottunk a bejárathoz. Míg megpihentünk, idegenvezetőnk mesélt a vár történetéről. A 12-13. században épült, az egymással hatalmi harcot vívott családok küzdelmében romlott az állapota. 1341-ben a Cillei grófok tulajdonába került. Ulrik 1456-ban bekövetkezett halála után a vár a Habsburg-család tulajdonába került.

Elindultunk a vár bejárására. A 407 méter magas erődítményből csodálatos kilátás nyílt a városra és környékére. Az egyik toronyban a szerzetesek életébe, a lovagi eszközökbe pillanthattunk bele. Ezt követően a gyilkjárón át feljutottunk a legmagasabb toronyba, ahol kínzóeszközöket mutattak be.

Vettünk apróbb ajándékokat, majd elfogyasztottuk hideg ebédünket. ezután leindultunk a buszhoz. Mire visszaértünk Hódosra, mindenki kicsit kipihente magát. A késő délutáni órákat sportolással töltöttük: fociztunk, kosaraztunk, röplabdáztunk.

A finom vacsora után még beszélgettünk, játszottunk. Jól telt el ez a nap is!

5. nap:

Elérkezett kirándulásunk utolsó napja. A reggelit követően összepakoltunk, rendet raktunk a szobákban, majd elbúcsúztunk vendéglátóinktól. Nagyon jól éreztük magunkat itt, az erdő közepén. Szép volt a szállás, az ellátásunk kiváló.

Muraszombat városa felé vettük az irányt. Egykor a magyarság legdélnyugatibb városa volt. Megtudtuk, hogy a település Mátyás királytól kapott vásártartási jogot. Bocskai hajdúi felégették a várost, mely a 17. században a vár körül épült újjá. A vár a Széchyek tulajdona volt, akik a Szapáry családnak adták el. Szapáry Péter 1690-ben Muraszombat örökös ura lett. A család tagjai az I. világháborúig a város földesurai voltak.

Megtekintettük a kastélyt, melyet reneszánsz stílusban építettek. Parkjában barangolva hatalmas fákat láttunk, melyek tövében szívesen pihennek a vadkacsák.

Átsétáltunk a Szent Miklós – plébániatemplomba, majd a neogótikus stílusban épült evangélikus templomot tekintettük meg. Visszasétálva a buszhoz a parkon át mentünk, ahol – szombat lévén – az esti koncert próbáiba hallgattunk bele.

Utolsó programunk a látogatás a **Hancsik-tanyán**. Nagyon kedves fogadtatásban volt részünk. A tulajdonos beszélt nekünk arról, mit termelnek a tanyán. Bepillantást nyertünk a fürjtenyésztésbe. A vállalkozó szelleműek megkóstolták a nyers és az „eltett” tojásokat.

Ezután következett az igazi finomság: bográcsban főtt gulyást kaptunk, melyet disznó- és marhahúsból készítettek. Egy finom desszerttel zárult az ebéd, melyet helyi készítésű szörpökkel koronáztak meg.

Hazaindultunk. Egy technikai szünet után 16.00 órakor érkeztünk meg Móra.

Csodálatos helyeken jártunk, jó programban volt részült. A sofőrünk nagyon jól, biztonságosan vezetett, idegenvezetőnk nagyon felkészülten kalauzolt minket.

